

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

VGN Kleio, Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap, Nederlands Instituut
voor Biologie, Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap
T.a.v. de heer E. Postma

Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
N.A. Markslag
T +31615038061
n.a.markslag@minocw.nl

Onze referentie

Uw brief van
23 oktober 2023

Uw referentie

Datum **04 DEC. 2023**

Betreft Reactie op uw brief over wereldoriëntatie in toetsing voor het primair
onderwijs

Geachte heer Postma,

Dank voor de kopie van uw brief aan de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs van de Tweede Kamer, over de positie van wereldoriëntatie in de doorstroomtoetsen voor het primair onderwijs. Ik waardeer het signaal dat u, samen met uw mede-afzenders, geeft en de betrokkenheid van u allen bij de inhoud van het primair onderwijs. Dat draagt mijns inziens bij aan de doorlopende leerlijnen en aansluiting tussen het primair en voortgezet onderwijs, een belangrijke ambitie in ons beleid rondom de onderwijshoud.

Allereerst erken ik het belang van een rijk curriculum ten volste. Ik begrijp dat u zegt dat taal en rekenen pas echte betekenis krijgen in de context van wereldoriënterende vakken. Zoals ik schreef aan de Tweede Kamer bij de aanbidding van de conceptkerndoelen Nederlands en Rekenen/Wiskunde, is het dan ook belangrijk om de basisvaardigheden taal en rekenen niet alleen op zichzelf te zien, maar ook te verankeren in zaakvakken zoals economie en biologie.¹ Met de actualisatie van de kerndoelen van de andere leergebieden liggen we op koers om hier betekenisvolle stappen in te zetten.

Aangezien toetsen het curriculum dienen te volgen, is het logischerwijs de verwachting dat de nieuwe kerndoelen ook tot wijzigingen in de toetsing leiden. Ook verwachten we scherpere kerndoelen met een beheersingscomponent beter te kunnen toetsen dan de aanbodsdoelen die ons huidige curriculum kent. Zodra de nieuwe conceptkerndoelen beschikbaar zijn, is het wat mij betreft ook het juiste moment om te bezien hoe kennis over de wereld, de maatschappij en de natuur een plek kan krijgen in doorstroomtoetsen en andere vormen van toetsen in het primair onderwijs. Zodoende kunnen leraren en scholen een beeld krijgen van de ontwikkeling van leerlingen over de volle breedte van het curriculum.

---

¹ Kamerstukken II, 2023-2024, 31293-700

Om hiertoe te komen treed ik in nauw overleg met de aanbieders van de doorstroomtoetsen, Stichting Cito en het College voor Toetsen en Examens. Ook heb ik begrepen dat u reeds contact heeft met Stichting Cito naar aanleiding van uw brief. Ik ben blij met uw aanbod om op dit vlak mee te denken en zal er zorg voor dragen dat u betrokken blijft in deze implementatiefase van het nieuwe curriculum.

Tot slot: ik begrijp dat het 'teaching-to-the-test'-effect hardnekkig is, en dat dit een van de redenen is voor de zorgen in uw brief. Ik heb er echter ook veel vertrouwen in dat de leraren in het primair onderwijs zorgen voor een rijk curriculum, waarin de basisvaardigheden een stevige plek hebben en in relatie tot aardrijkskundige, historische of maatschappelijke thema's worden aangeboden aan de leerlingen. Ook daaraan verwacht ik met de actualisatie van het curriculum bij te dragen.

Met vriendelijke groet,

de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,

Mariëlle Paul